

Skipper og rederi bærer byrden

Med loven i hånden sender kommunerne hvert år en regning på 100 millioner videre til arbejdsgivere, hvis ansatte har været sygemeldte på grund af en arbejdsskade. Nogle af pengene henter de hos skippere og rederier.

Det er ofte skipper, der bliver gjort ansvarlig, når et besætningsmedlem kommer til skade om bord. Det bliver han ifølge loven om erstatningsansvar. Det betyder ikke kun, at han skal betale erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og for svie og smerte mm. Det betyder også, at han skal efterbetale sygedagpenge, som kommunerne i første omgang har udbetalt til den fisker, der er kommet til skade.

Sådan har det været, siden "Vejledning om regres for sygedagpenge" trådte i kraft i 1996. Hermed fik kommunerne nemlig mulighed for at sende regningen videre til skipper og rederi, hvis lidelsen er "forvoldt af en ansvarlig skadevolder". Vejledningen siger videre, at kommunerne skal gøre regres gældende "i de tilfælde, hvor det er muligt". Hermed bliver en forventet årlig regning på 100 millioner kroner sendt videre til landets arbejdsgivere - og det vil i praksis sige deres forsikringsselskaber.

Siden december 1997 har alle danske forsikringsselskaber desuden haft pligt til at informere kommunerne, når de udbetaler erstatning i forbindelse med en arbejdsskade. Hermed sikrer kommunerne sig dels, at de kan sende regningen for sygedagpenge videre til selvsamme forsikringsselskab, dels at de får oplysning om erstatninger, så de kan modregne skat hos den ansatte, der er kommet til skade.

Sender regningen videre

Skibsforsikringsforeningen i Frederikshavn, G/F er et af de forsikringsselskaber, der er blevet mødt med kommunernes krav om efterbetaling af sygedagpenge.

I et tilfælde havde en fisker været sygemeldt nogle uger med en rygskaade, fordi han faldt ud af køjen, da skibet kolliderede med et udenlandsk fragtskib. Selvom det udenlandske skib fik hovedparten af skylden, sendte kommunen et regreskrav til Skibsforsikringsforeningen for de sygedagpenge, de havde udbetalt til fiskeren.

Skibsforsikringsforeningen meddelte dog kommunen, at den ansvarlige skadevolder skulle findes i udlandet, og de har da heller ikke hørt videre i den sag.

Sidste år sendte en kommune dem så et brev via en advokat, fordi der året før havde været et uheld ombord i et andet af de skibe, de forsikrer.

- Kommunens advokat skrev, at de havde udbetalt ca 60.000,- i sygedagpenge til en fisker, der under arbejde på dækket var faldet ned i lasten, og dem ville de gerne have af os. Men den arbejdsskade var ikke anmeldt til os. Og af skipper fik vi at vide, at det var korrekt, at manden havde slået sit knæ, men det var fordi han snublede på dækket og slog knæet ned i lugekarmen. Manden havde fortsat sit arbejde, og da skibet dagen efter kom i havn, gik han hjem. Næste dag tog han ikke med ud at sejle, for han havde været ved lægen og var blevet sygemeldt.

Det fortæller Henning Munk, der er direktør i Skibsforsikringsforeningen i Frederikshavn, G/F. Han fortsætter:

- Fiskeren rejste dog ikke krav om tabt arbejdsfortjeneste og svie og smerte overfor rederiet og fiskeskipperen, selvom han kunnet have gjort det, hvis han mente, at skipper og rederi var ansvarlig for skaden. Men nu har kommunen opfordret ham til at rejse et krav, for ellers kan kommunen ikke komme med sit regreskrav mod os. Kommunens advokat er endda gået så vidt, at de gerne vil hjælpe ham med at rejse kravet. Det er det, vi har fået ud af den lovændring, der kom i 1996. Nemlig at kommunerne nu også i sager, hvor en tilskadekomne ikke har rejst et krav, vil forsøge at rejse regreskrav for sygedagpenge. Og vi ser i stigende grad, at kommunerne er mere aktive på den front.

Også i denne sag har Skibsforsikringsforeningen afvist kravet fra kommunen.

- Men vi ved ikke, om kommunen betragter sagen som afsluttet. Advokaten sagde telefonisk, at der kører en anden sag ved domstolene, hvor kommunen forsøger at få rettens ord for, at de selvstændigt kan rejse regreskrav – dvs. uden at en fisker har rejst krav overfor sin skipper eller reder. I den forbindelse bad kommunen os acceptere, at forældelsesfristen blev annulleret, så de kan vende tilbage med deres krav efter 5 år. Men det accepterer vi ikke.

Objektivt ansvar

Henning Munk giver udtryk for, at han er skuffet over kommunerne, fordi mange folk går unødigt længe på sygedagpenge. Og han peger på, at det skyldes ventelister, og at kommunerne ikke sørger for en hurtig og effektiv helbredsbedømmelse af de tilskadekomne og heller ikke hurtigt sørger for omskoling, revalidering osv.

- Når kommunerne ved, at der er en ansvarlig skadevolder, som de senere kan sende regningen videre til, så frygter vi, at de vil udvise en vis passivitet, fordi de ikke lider et økonomisk tab. Og det er store beløb, det drejer sig om. For det offentlige vurderede selv, at det med regreskravet sparer ca. 100 mio. om året, efter den økonomiske byrde for sygedagpenge er blevet flyttet over på arbejdsgiverne, siger han og uddyber:

- Desuden har retspraksis statueret et særdeles strengt ansvarsgrundlag for arbejdsskader, som grænser til objektivt ansvar. Det betyder, at domstolene kan placere ansvaret og hermed regningen hos skipper eller rederiet, selvom der i en given arbejdsskadesag ikke er noget som helst at bebrejde rederi, skipper eller andre om bord. Og også selvom skibets indretning og udrustning er i orden, og selvom arbejdet er tilrettelagt og gennemført efter alle forskrifter.

- Vi kan ikke sætte os ud over domstolene. Og den eneste løsning vi kan se er, at skipper og reder med hjælp fra Fiskeriets Arbejdsmiljøtjeneste forsøger at indrette, udruste og bruge skibet på en sådan måde, at risikoen for at komme til skade bliver så lille som overhovedet muligt. Hvis uheldet så alligevel er ude, og domstolene statuerer et ansvar, så må vi betale, siger Henning Munk.

Stigende antal sager

Mogens Nielsen, der er direktør i Fiskeriets Arbejdsmiljøtjeneste, undrer sig over det stigende antal sager, som kommunerne rejser over for skipper og reder. Han siger:

- Jeg undrer mig, fordi ansvarsgrundlaget ikke er fastlagt i erstatningsansvarsloven. Det afhænger derimod af, under hvilke forhold lidelsen er opstået. Efter dansk rets almindelige hovedregel om ansvarsgrundlag – dvs. den såkaldte culpa-regel – er skadevolder ansvarlig for

den skade, som han forvolder ved en uforsvarlig adfærd, der kan tilregnes ham som forsætlig eller uagtsom. Og det er svært for mig at se, at samtlige skippere per definition handler uagtsomt.

- Og desuden har kommunerne ikke automatisk ret til at gøre regres gældende, hvis dagpengene bliver udbetalt på grund af en arbejdsskade. Kun i de tilfælde, hvor skipper har et erstatningsansvar – dvs. når der er grundlag for at pålægge ham at betale erstatning efter de almindelige principper - kan kommunen gøre regres gældende, påpeger han.

- Så vidt vi er orienteret, er man dækket ind af de gensidige forsikringselskaber, men vi har ikke kendskab til, hvordan det ser ud andre steder, slutter Mogens Nielsen.

Ulykkesforsikringsforbundet for dansk Fiskeri bekræfter, at man på det seneste har modtaget et stigende antal sager fra kommuner, der gør regres gældende vedrørende udbetalte sygedagpenge.

- Disse krav må og bliver imidlertid alle afvist, fordi sygedagpenge ikke er en ydelse i henhold til lov om sikring mod følge af arbejdsskade, og dette uanset om der er en ansvarlig skadevolder. Ulykkesforsikringsforbundet kan derfor ikke dække disse krav, oplyser direktør Sejer Christensen.

FAKTABOKS

Lov om erstatningsansvar:

- Den, der er erstatnings-ansvarlig for personskade, skal betale erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, helbredelses-udgifter og andet tab som følge af skaden samt en godtgørelse for svie og smerte.
- Lov om erstatningsansvar trådte i kraft i 1985.

Vejledning om regres for sygedagpenge:

- Kommunerne kan gøre regres gældende i de tilfælde, hvor de udbetaler sygedagpenge til en mand, der er sygemeldt som følge af en lidelse, der er forvoldt af en ansvarlig skadevolder.
- Kommunens krav mod skadevolderen vil ofte udgøre det beløb, der er udbetalt den skadelidte i sygedagpenge.
- Regres-kravet er begrænset til de sygedagpenge, der bliver udbetalt, indtil "skadelidte kan begynde at arbejde igen eller skadelidtes helbredstilstand er blevet stationær".
- "Vejledning om regres for sygedagpenge" trådte i kraft 1.1.1996

Artiklen har været bragt i Fiskeri Tidende under "Miljø og sikkerhed"